

Universal Declaration of Human Rights - Baoulé

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Sran mmla mun be mɛn nun ʒɔ boɛ

Ibo boɛ

Kɛ ɔ fin kɛ sran kwɫakwa i sran buɛ ɔ fin blɔɔ'n ti, kɛ i sran-mmla ɔ nin sran kwɫakwa liɛ'n sɛ'n ti, kɛ iso nin ye ɔ nin fɔundi, nanwlɛ atin, aklunʒɛ ba mɛn nun'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ sɛ be si'a sran-mmla mun, nan sɛ be bu'a be like fi, i ɔ nin ye ɔ fa sa tɛtɛ yewa'n ba'nti, sange kɛ ɔ fin kɛ be seli kɛ mɛn nga mɔ i nun sran mun be di be fɔundi, mɔ be kwla be kan be klunklo ndɛ, be kwla be ɔ be klunklo like, mɔ sɛkunɛ ɔ nin yalɛ b'a jaso su, i ɔ mɛn mɔ be wan sran kundɛ i dan'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ i dan lika nin ye le kɛ ɔ fata kɛ mmla su awa ye ɔ nian sran-mmla mun be suɔ, kɛ ɔ ko yo nan b'a mianmian-man sran nan w'a faman ya w'a jaso-man be nga be fa kwɫalɛ nin sran tɛtɛ yolɛ be fa be tintin i su be wun'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ like nga ɔ ti kpa dan yeɛ mɛn mun b'afɛn janvɛ kekɫe diwa'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ mɛn unmuan nun nvɫe mun be yali be wan be kan be sie su yekun kɛ be te lafi sran-mmla su dan, sran ɔ ti like dan, ɔ le'a gua, bla nin yasua be sɛ. Be wan i ɔ'n ti, like nga ba ko yo nan sran mun b'a nyan alaje, nan aklunʒɛ w'a ba be wun, fɔundi nun, i ɔ like nin ye be wa yo'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ nvɫe nga be wo anyia ɔ nun, be wan be nin like nga be flɛ, kɛ "Mɛn mun be Bo Yekun Anyia" be bo yekun be bo mandɛn nan sran i fɔndi ɔ nin i sranmmla be kaci ninge mɔ sran kwɫakwa i ti wo be bo'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ nga ɔ ti kpa dan yeɛ kɛ sran mun be ngba be fa be ti be wlɛ sran-mmla ɔ nin sran-fɔundi be bo'n ti

Anyia Dan wan kɛ Ndɛ nga be kɛn ye'n, ɔ fata kɛ ɔ kaci kɛ like mɔ i dɛnman ye sran kwalkwɫa nian; mɛn kwɫakwɫa be kundɛ be kɛn; ɔ ye ɔ nan mɛn kwɫakwɫa su sran o, mɛn kun i siesielɛ ninge mun, be bu Ndɛ Dan nga i akundan cɛn kwɫakwɫa, be bo mandɛn ɔ nin sran mun be fluwakɫelɛ, ɔ nin ngwlɛɫɛ kleɫɛ, be yo man sran mun be dan lika si sran-mmla ɔ nin fɔndi; kɛ be ko si be kpɔkun be yo blɛblɛ, mɛn kun nun o, mɛn ngba nun o, man sran mun be ngba be si i ɔ ndɛ: mɛn nga be trannin annuanzɛ dan i ase be nun sran mun o, be nga be wo i sɔfɛ mun be bo'no, ɔ fata kɛ i ɔ sran mun be ngba be si sran-mmla ɔ nin sran-fɔundi.

Tikɫe kikɫi

Sran mun be ngba, kɛ be wu be ɔ, be ngba be sɛ, fɔndi nun, sran-mmala nun. Be si akundanbu, be si su ɔ fata kɛ sran mun be tran'n, be tran aniaan nun tranɫɛ.

Tikɫe 2

Sran-mmla ɔ nin sran-fɔundi nga ɔ wo Ndɛ dan nun, sran kwɫakwɫa kwɫa fa ye ilie; ɔ le'a kɛ e ti sran nvɫe ngunmin, kɛ e wunnen ti'a kun, e anien ti'a kun, e bo lika ti'a kun, e like sɔwa ɔ ti i ngunmin, e politiki angundan ti'a kun, e fin'a lika kun, ɔ le'a kɛ wie ti sikafɛ, wie ti yalɛfɛ, kɛ wie mun be osu ti wlengbi, wie mun be osu ti kanga.

I kungba yekun, be kwla'a kpaman sran mun be nun be se'ake nga ti bue nga su sran, nga be wun'en i lie wle'n kpa, be wun'an men nga su ɔ fin ɔ: be kwla'a be se'a so, kanze sran fin nvle ufe suo, se nvle so ɔ le i foundio, kanze i ti wo men ufe i bo o, ɔ nunmen i ti bo nun tile o.

Tikle 3

Sran kwalakwla, ɔ fata ke be sese i nguan, be wuke i ɔ di i foundi, be sese ibobo ba unmuan.

Tikle 4

Be kwla'a be fa-man sran be kaci'a kanga. Sran kanga yole nin i fatɔ ɔ nin i ninge i fa so mun be yowa, ba tanninnin be ngba be atin.

Tikle5

Be kwla'a be ye'a sran fi like tete mun, be wle-men i bisva, be kwla'a be yo-men i ninge nga mo ɔ ye sran finfin, mo ɔ kaci sran ke blo nnen mun be sa.

Tikle 6

Lika kwlakwla nga sran kun wo, ɔ fata ke be bu i sran, ɔ fin i mmla su.

Tikle 7

Sran mun be ngba be se mmla mu be nyrun; i so'n ti, ɔ fata ke mmla mun be wutu be su, be ngba. sran kwlakwla, ɔ fata ke be wuke i nan sran nun kpakpawa w'a nyen-men; sran nun kpakpawa ɔ ti ke Nde nga i gblu towa sa.

Tikle 8

Sran kwmakwla le atin ɔ ko to iboboinvle su jole difuemun, se ɔ fin nan be bu i anunnfin i foundi-mmla su, foundi-mmla nga be kleli i fluwa nga be fle i ke "men i takawa i bo fluwa".

Tikle 9

Be kwla'a be tra-man sran ngben sa, be kwla'a be wle-men i bisua, be kwla'a be tu-men i men kun su ngben sa.

Tikle 10

Se be sanman sran, non ndrumun tran nun, nde nga ti ye be sanman i, ɔ fata ke nzraa nun, nanwle nun, jole difue mun, be nga be ti nun-man sran fi bo'n, mo be ti nanwle sran, be ye ɔ fata ke be ken i so nde lie nion: be ye be kwla se ke se ɔ wo i nde fe su o, se kusakan, nzanman mo be sanmanin i, ɔ ti atin su o.

Tikle 11

1. Sran kwla nga b'a senmen i nde kun ti, ke be nian kan nde mo be nian bu-man, i so fue'n be kwla'a se'a ke i nde yo'a fe. A wun ke be kwla be se so, san b'a di jole, be ngba be ngba be nyrun, ato a wlu'a nun, be nga be ko jren i sin i ti kplile b'a jran.

2. Be kwla-man be bu-man nde be gue'e sran kun su; se nde ti ye be senmen i, i nun nga ɔ fa ye sa son, mmla wie fi, i nvle lie su mmla o, men nun mmla o, be bu'e i so like lie'n ke ɔ ti like te. I ng'ɔ wuka su, ye ke alamandi nga be fu i, bisua nga be wle i, be nuan kwla'a tra-man nga be fa be yo i so titi'n

Tikle 12

Be kwla'a be wla-man be nuan sran kun i awlo nun nde mun be nun ngben, i awlo nun nde i tranwle, i fluwa nga ɔ kle'n, i fluwa nga be kle i, be kwla'a be ken'en i wun nde ngben, be kwla'a be saci i dunman ngben. I so ninge lie mun be ti, ɔ fata ke mmla mun be sasa sran kwlakwla.

Tikle 13

1. Sran kwlakwla ɔ kwla wlanwlan sin, nvle kun nun, lika nga ɔ klo ke ɔ tran'n ɔ kwla se ke wa ye n klo ke n tran.
2. Sran kwlakwla ɔ le atin mo ɔ jaso nvle kun su ko lika nfe; ɔ kwla jaso ibobo nvle lie'n su, kpokun ɔ kwla se i sin ɔ ba i nvle lie'n nun yekun.

Tikle 14

1. Se nvle kun su be kle sran kun yale, sran so'n ɔ le atin ɔ ko mantan nvle ufue mo ɔ kwla so i nun on.
2. Sange i so atin lie'n, wo nga a ye sa tete mo ɔ ko-man Men b'Anyia be nde lie su'n, wo nga a ye i so sa te mo fata ke be sanman wo'n, sa kpa, a kwla'a a jren-meen i so atin su kan-man nde.

Tikle 15

1. Sran kwlakwla ɔ le atin mo ɔ nyen i aulie nvle
2. Be kwla-man be se-man sran kun ke, ɔ fin ande a le'a aulie nvle wie kun, i sa so ngben; kusuman, se sran kun wan ɔ kaci i aulie nvle, ɔ le atin kaci.

Tikle 16

1. Ke be ko nyin yasua kun ɔ nin bla kun, be le atin be ja be wun, be taka be awlo; ɔ fata ke nde ke nvle ufe nun sran, men ufe nun sran, like sowa wafa ufe sran, ɔ fata ke i so angundan wlu nun. Be aja nun, be nyon be se; be nun kun se'a ke ɔ tin kun su: i ble nga be ja o, ke be titi aja nun o.
2. A wun ke be ja'n, uun be nyon be nuan w'a yekun, be klun klo su.
3. Awlo bo ɔ ti ke ananganman like sa, ye ɔ ti nvle kun su sa i olui nion; ɔ fata ke nvle ɔ nian su ke i nyima sa, ke awa wuke i.

Tikle 17

1. Sran kwlakwla, i kungba anze, ɔ nin sran ufe mun anze, ɔ kwla le i ti bo nun like.
2. Be kwla'a le'a sran fi i ti bo nun like i sanun.

Tikle 18

Sran kwlakwla ɔ le atin mo ɔ bu i ti bo nun angundan, ɔ nyen i klun nde, ɔ kwla so i like wafa nga ɔ klo i'n; ke ɔ fin i le kusuman, se i wan ɔ kaci nan ɔ so like ufe'n, se i wan ɔ bu akundan ufe'n, ɔ le atin ɔ kaci. Se i wan i klun akundan lie'n, i like sowa lie'n, se i wan ɔ bo be jo, i ba kungba o, ɔ nin sran ufe mun o, ɔ le atin ɔ bo be jo; se kusu i wan ɔ ye i like aswre nun, ɔ le atin yo. I kwlaa ngo'le, ɔ kwla kle i fluwa nun, ɔ kwla yo like kwlakwla nga fata ke ɔ yo; sran fi kwla'a tannin i atin.

Tikle 19

Sran kwlakwla ɔ le atin ɔ bu i bobɔ ti bo nun akundan, ɔ ken i klun nde nga i wan ɔ kan'n. I ɔ i sin ye le ke se ɔ ken i klun nde'n, be kwla-man be kle'e i yale; i sin nin ye le ke ɔ le atin kunde nde mun be tile; i kusuman kwla bo nde ɔ nin nzebua mun be jo kle sran mun; like kwlakwla nga ɔ kwla fa bo i ɔ jo le lie, ɔ fa bo; ɔ nun-man i ti nun kaan ke awe wo nvle mun b'afien.

Tikle 20

1. Sran kwlakwla ɔ le atin ɔ nin sran ufue mun be ya anyia; ɔ kwla wlu anuanze nga ɔ ti'a nzaje anuanze nun.
2. Be kwla'a be mianmian-man sran kun ɔ wlu-man anuanze kun nun.

Tikle 21

1. Sran kwlakwla ɔ le atin mo, i bobɔ i nvle lie'n su, ɔ tran awa i juman be ti, se nen i bobɔ trele sa, ɔ kwla yo i janunfue.
2. Sran kwlakwla ɔ le atin, nan ndrunmun kan tran nun, mo di i bobɔ i nvle'n su awa juman.
3. Nvle kun su i sran unmwah mun, be ye be man nvle ɔ i su gbengben be fangan. I ɔ'n ti, ɔ fata ke be yo manwle nun vote, nan sran mun be nde nga ɔ wo be klun, b'afe i ɔ b'a kan vote'n le nuan; ke i nuan ko ju'n, ɔ fata ke ɔ sen i wun; sran ngba vote o, aswre vote o; i kwlaa nga ɔ yo ɔ, vote i yowa, nan mianmianle tran nun, sran kun i klun vote ye ɔ vote ɔ.

Tikle 22

Sran kwlakwla, ke mo ɔ ti nvle kun su sran'n, ɔ fata ke ɔ nyan awa sran anwukalelike, ɔ le awunnyanmblusue atin, awasranwukale atin, be nyin su yiyile ninge atin; i ɔ ninge mun ye be ti sran kwlaa cinjin, be ye be yi sran i sran lika nglo ɔ, be yo i foundi-mmla be dan; i ɔ'n fin nvle kun i mandren bowa nun, ɔ fin men mun be wun wukawa nun, ɔ fin nvle kun i siesiewa nun, ɔ fin nvle kun i nun anyanbewun ninge mun nun.

Tikle 23

1. Sran kwla ɔ le atin mo ɔ di i bobɔ i klunklo juman, juman i fa diwa ɔ nin i akatua be ti i klunsu; ɔ fata ke be nian i su, nan man ɔ tran sa ngben ke ɔ nyan-man juman
2. Sran kwlakwla i juman nga ɔ di, i su sika ce ye ɔ fata ke be men i ɔ, ɔ le'a ke sran kun ɔ le i akatua, sran kun ɔ le i akatua
3. Sran kwlakwla, ke ɔ di juman'a ɔ fata ke i akatua nga be tue i'n, ɔ ju i bobɔ, i yi ɔ nin i mma mun be wun siesiele ke ɔ fata ke sran fa siesie i wun sa. Se akatua ɔ'n ju-man, awa wuka su ɔ yo ye.
4. Sran kwlakwla ɔ nin i wiengu mun be kwla be taka jumandile anuanze, sran kwlakwla ɔ kwla wlu i ɔ anuanze lie nun ɔ fa kpli i like nga ɔ lo i i ti.

Tikle 24

Sran kwlakwla, ke ɔ di juman'n, ɔ le atin ɔ lo unmien, ɔ le ble wie ɔ ɔ yiyi i nyisu ɔ. ɔ fata ke do nga mo ɔ fa di juman, nan ɔ ce ngboko; ye afue kun nun i ble mo ɔ di'a juman, ɔ fata ke be tue i kale.

Tikle 25

1. Sran kwlakwla ɔ fata ke i sa nun yo fe nan w'a kwla w'a ye i wun ayre, w'a kwla w'a siesie i wun, i bobɔ nin i yi nin i mma mun, ke ɔ ti ke alie dile lie'n, trale wlawa'n, lawle'n, be wun ayre ye le'n,

blɛ mɔ ɔ di'a juman'n, mɔ ɔ tɔ tukpakɛ'n, sɛ ɔ kwla'a nun'n, sɛ ɔ wo angbeti nun'n, sɛ w'a yo oke'n; sa yalɛ kwlakwla nga ɔ tɔ i su mɔ i sa nun a wie'n, ɔ fata kɛ awa wukɛ i.

2. Blata ɔ nin ba kangan mun, ɔ le be wukalɛ liɛ'n mɔ awa wuka be ɔ. Ba kangan kwlakwla, kanzɛ be wu be gua su o, kanzɛ be wu be aja nun o, be kwlakwla ɔ fata kɛ awa sasa be.

Tikle 26

1. Sran kwlakwla ɔla atin mɔ be kle i fluwa. Sran fluwa klelɛ'n, kɛ ɔ fa ju kɛ sua blu su'n, sika tualɛ nun-man nun. ɔ fata kɛ ba kangan mun be ngba be kɔ suklu, be nun kun le'ɛ ti kɛ ɔ kɔ-man. Sukln nga be kle blalɛ juman nin juman dilɛ nun, i sɔ suklu'n, ɔ fata kɛ ɔ tru; suklu dandan mun be nun wlulɛ i atin, ɔ fata kɛ be tike man sran kwlakwla; be kpa'a sran mun be nun, sran kun ɔ nin i like liɛ mɔ ɔ kwla yo ɔ.

2. ɔ fata kɛ fluwa klelɛ ɔ yi sran i sran lika i nglo, ɔ yo man sran mun be bo nyan, ɔ yo man be nyin yi sran-mmla mun ɔ nin fɔundi-mmla nga ɔ ti fɔundi-mmla be bɔ'n. Fluwa klelɛ ɔ fata kɛ ɔ yo man ndidiɛ ba sran mun b'afien, ɔ yo man sran mun be yaci sran kun nun ɔ yo i klunklo ninge, man janvɛ dilɛ ɔ ba mɛn mun b'afien, sran nvle mun b'afien, like sɔfɛ mun be wafa b'afien. Fluwa klelɛ i kungba yekun, ɔ fata kɛ ɔ man "Mɛn mun be Bo Yekun Anyia" be ninge nga mɔ be yo mɔ alaje ko ɔ mɔn nun.

3. Siɛ mun ɔ nin niɛn mun, be yɛ ɔ fata kɛ be kunde fluwa i klelɛ wafa nga ɔ nin be mma mun fata ɔ.

Tikle 27

1. Sran kwlakwla ɔ le atin mɔ, i nvle liɛ'n su ninge mɔ ɔ ti kɛ be nyin su yiyiwa ninge, be sa ti ninge, aguɛn ninge, ɔ le atin ɔ ye i sɔ ninge wie, ɔ le atin ɔ di su wie; ɔ le atin ɔ wuka be yo be nyrun kolɛ ninge mun; afɛn sɛ mblusɛ fite su, ɔ le atin di wie.

2. Sran kun, sɛ ɔ di i be nyrun, kolɛ aguɛn juman, ɔ klɛi fluwa, ɔ di aguɛn nan sɛ i duman fite su ɔ, i mblɛnsɛ fite su ɔ ti ilɛ.

Tikle 28

Sran kwla ɔ le atin ɔ kunde kɛ sran mun b'afie, mɛn mun b'afien ɔ ye flɔɔɔ, i sɔ nan sran-mmla ɔ nin fɔundi nga be kan be ndɛ Nde nga nun, b'a su mma.

Tikle 29

1. Sran kun, ɔ fata kɛ ɔ yo like mɛn i nvle mɔ i nun yɛ i bɔbɔ ɔ kwla di i fɔundi, ɔ kwla bo nyan.

2. Sran i sran-mmla nin i fɔundi su dilɛ ɔ le'a awielɛ uflɛ, san awielɛ nga i nve su mmla mun be sieli kɛ ɔ fata'a kɛ sran kun i sran-mmla nin i fɔundi su dilɛ ɔ tannin sran uflɛ mun be liɛ atin. I sɔ nin yɛ man be kwla fa atin ndɛnman kpa su, aunjɔɛ ɔ ba nvle nga mɔ i su kpɛn sielɛ ɔ wo sran kwlakwla sa nun nun.

3. Sran-mmla nin fɔundi ng'ɔlɛ be kwla'a fa-man be yo'a like fi mɔ ɔ kaci i sin si Mɛn mun be Bo Yekun Anyia be atin liɛ'n

Tikle 30

Awa kun, sran akpasua, sran kun, be kwla'a be jran-man dɛ nga i nun tre ba kun su be se'a kɛ be le atin mɔ be di juman wie, be yo ninge wie mɔ ɔ ti sran-mmla nin fɔndi nga be wo yɛ be sakiwa.